

Een volkomen verhael, vande geheele procedure, vanden Hoogen Raedt van Justitie, in de examinatie vanden koninck in West-Munster Hall

<https://hdl.handle.net/1874/19313>

6
Een volkomen

U E R H A E L,

Vande geheele

PROCEDURE,

Vanden Hoogen Raedt van Justitie.

In de Examinatie vanden Koninck in

West-Munster Hal.

U B
700.
N E F F E N S

De verscheiden Oratien vanden *Koninck*, de Heer
President ende *Fiscael* Generael.

*Gepubliceert door Autoriteyt van't Parlement, om voor
te koomen alle valsche Relaes.*

Na de Copy van Londen,

Gedrukt voor IOHN PLAYFORT,

Anno M DC XLIX.

Op Saterdagh den 20 Januarii.

De Hoogen Raet van Justitie/ sittende inde groote Hal van West-Munster/ Sergeant Bradshaw Heer President / en ontrent 70. Aeden teghenwoordigh/ gebood stilte.

De Acte vande Gheente in't Parlement (vooz de examinatie vanden Koninck) wier gelesen/naer dewelke den Raet geroepen wierde en een pder stont op na dat hy geroepen wierde.

Den Koninck quam inden raet met zijn hoed op/ den Sergeant gelejde hem met de Mace : de Colonel Hacker en ontrent 30. Officiers en Edelieden quamen als gharde.

De President. *Charles Stuart* Koninck van Engeland / de Gemeente van Engeland in't Parlement vergadert/ zijnde bewust vande groote onhepen/ gebrocht op dese Natie/ en van het onschuldig bloet dat onder dese Natie vergoren is gewoeden/ t welck u toe wozt geschreven/ als Auteur vande selve/ ende volgens hare schuldrige plicht jegens God/ tot de Natie ende hun selven/ en na de macht ende fundamentale berrouwen / dat dooz het volck in hun is ghestelt/ hebben gheconstitueert offe ghestelt desen hoogen Raet van Justitie/ dooz dewelcke ghy nu ghebrocht bent/ om te hoozen u beschuldige/ op dewelcke den Raet sal voozbaten.

Mr. Cock Fiscael Generael. *Mijn Heer* uyt last vande Gheente van Engeland ende alle t volck/ beschuldige ick *Charles Stuart* hier tegenwoordigh/ van hoogh verdraet en hooge miswepningen/ of groote misdaden/ ende ick/ in en uyt den name van de Gemeente van Engeland/ versoek/ dat sijn beschuldige hem voozgelesen worde.

Koninck. *Wacht een weynigh.*

President. Den Raet gebiet dat de beschuldige ghelesen worde/ hebt ghy daer na pet te seggen/ ghy sult verhoort worden.

De beschuldige wozt gelesen. De Coninck lachte menigmael terwijze de beschuldige gelesen wierde/ principalick om de woorden van *Tyrant/ Verrader/ Morddenaer/* ende *Dyant* vande gemeene Staet.

President. *Sir/* ghy hebt nu gehoozt u beschuldige/ inhoudende sulcke materie als blijkht/ ghy vint in't sluyten vande selve/ datter is vanden Raet versocht/ uyt den name vande Gemeente van Engeland/ dat ghy op uwe beschuldige antwoozt. Den Raet verwacht u antwoozd.

Koninck. *Ich* wilde wel weten dooz wat macht ick hier gheroepen ben / ick was/ niet langh geleden/ in't *Eplant* *Wicht*/ hoe ick daer ghekomen ben/ is langer om te verhalen/ als ick hier goet vinde om van te sprecken. *Ich* traddaer in tractaet met bey de *Huyzen* van't *Parlement*/ met also veel publike belofsen/ als mogelick soud sijn te hebben van eenig volck inde werelt. *Ich* tracteerde daer niet een deel eerliche *Heeren* en *Edellieden*. *Ich* tracteerde eerlich en oprechtelich. *Ich* kan niet seggen/ of sy ueden heel vroom met my. *Wy* waren opt sluyten van't *Tractaet*. *Qu* ik wenschte te woen/ u dooz wat autoriteyt/ ik meen wetteliche/ daer sijn veel onwetteliche autoriteiten/ inde werelt/ die den eders op den gemeenen weg/ maer ick wenschte te weten dooz wat autoriteyt ick van daer ghebrocht ben/ en gebodt van plaetse tot plaetse/ en ick weet niet was ende wanneer dat ick weet wat wetteliche autoriteyt/ ick sal antwoozden/ ick sal dan antwoozden. *Ghedenck* dat ick u Koninck ben/ u wetteliche Koninck/ ende wat sonden ghy op u hooft brengt/ ende tjugement of ooz
besl

deel van God op dit lant. Denckt daer wel op/ich segg u denckt daer loef op/eer ghy verder gaet vande eene sonde tot een grooter. Daerom laet my weten dooz wat wettelicke authoziteyt ick hier geset ben/ en ick sal niet onwilligh wesen om te antwoorzen: middeler tijdt sal ick't my vertroude niet verraden/ ick heb twee vertroude my dooz God toe-geppent dooz oude ende wettelicke Afkomst/ het welck ick niet verraden en wil in't antwoorzen dooz een nieuwe onwettelicke Authoziteydt; daerom re- solveert op mijn versoek/gy sult meer van my hoorzen.

President. Of het u had gelieft te letten wat u dooz gezagen wiert vanden Raedt op u eerste hier-komste u soude bekent hebben gewerst dooz wat Authoziteyt: Welke Authoziteyt ghy inden name van t'volck van Engelant/van dewelcke ghy Koninck gekoozen bent/versoecht mozt te antwoorzen.

Koninck. Neen Heer/ick loochene dat.

President. Indien ghy onkent de Authoziteydt vanden Raet/ soo moeten sy booz- baren.

Koninck. Ick segg hun soo. Engelandt was noyt een Electyf/ maer een erfelick Koninckrijk ontrent nu dupsent jaer gheleden/ daerom laet my weten dooz wat Authoziteyt ick hier getoepen bent? Ick sta meer dooz de byzheyt van mijn volck/ als y- mande hier van mijn ghezetendeerde richters/ en daerom laet my weten/ dooz wat wettelicke Authoziteyt ick hier ghestelt ben/ ende ick sal antwoorzen: anders sal ick niet antwoorzen.

President. Hoe oprechtelick gy't u vertroude gebuycht hebt is bekent. U manie- re van antwoort is om den Raet te onderbyzghen/ t'welck u niet toe en staet in desen tegenwoorzenigen staet: Men heeft u t'wee of drie maal geseyt.

Koninck. Hier is een Edelman Luytenant Colonel Cobbet, vzaegt hem/ of hy my niet met gewelt van't Epiane Wicht gebuycht heeft. Ick ben hier niet gekomen als submitterende onder den Raet: Ick wil alsoo veel dooz staen de byzheyt of bywile- gien van't Hups der Gemeente (rechtelick verstaende) als ymant hier tegenwoor- dig. Ick sie hier geen hups van Heeren/ dewelcke t'Parlement mogen stellen en den Koninck mede souden geweest zijn. Is dit het byzngen vanden Koninck tot sijn Par- lement? Is dit het Tractaet ten eynden te byzngen naer't gemeene vertronwen van- de werelt? Laet my een wettelicke Authoziteyt sien/ geboden dooz Gods woort/ of de constitutie van't Rijk: Ick sal antwoorzen.

President. Sir/ ghy hebt gheproponeert een questie en bent beantwoort/ aenghesiet ghy niet antwoorzen en wilt/ so sal den Raet considereren om doort te varen: Mid- delertijt/ die/ dewelcke u hier ghebycht hebben/ hebben order om u wederom wech te byzngen. Den Raet versoecht te weten/ of het dit alles is/ dat ghy antwoorzen wilt/ ofte niet.

Koninck. Ick versoek/ dat ghy my en al de werelt hier in satisfactie geest: Laet my nu seggen/ dattet geen geringe saek en is/ daer gy mede besich bent. Ick heb ghe- swooren te onderhouden de Wede dooz de plicht schuldigh aen God ende mijn Land/ en ick sal het doen tot den lesten adem van mijn Lichaem/ ende daerom sult ghy wel doen/ eerst God ende daer na het Land satisfactie te gheben dooz wat Authoziteydt ghy het selve doet. Indien ghy het doet dooz een genomen Authoziteyt/ soo kont ghy het niet verantwoorzen. Daer is een God in den Hemel/ dewelcke u/ en die u macht geven tot rekenchap roepen wil. Steld my te byden hier in/ en ick sal antwoorzen: anders verrade ick't my vertroude/ ende de byzheyt van mijn volck. Daerom denck daer op/ ende ick sal gewilligh wesen: Want ick behenne/ dattet een groote sonde is/

te wederstaen wetteliche Authoziteyt/gelijck het is om toe te staen Tyrannifatie/ ofte anders onwetteliche Authoziteyt: ende daerom stelt mij hier in te vreden/ en gy sulc mijn antwoort ontfangen.

President. Den Raet verwacht dat ghy sijn antwoort geest haer voorslag is om op te vrecken tot aenstaende Maendagh. Indien ghy u selven niet te vreden en stelt/ alhoewel wy u onse Authoziteyt seggen/wy zijn met onse Authoziteyt te vreden/ ende het is op de Authoziteyt Godes en des Koninckrijcks/en dat de Vrede/ van dewelke ghy spreect/ onderhouden mach worden in Justitie te doen / dat is ons teghenwoort digh werck.

Koninck. Doort antwoort laet my nu seggen/ dat ghy niet aengewesen hebt eenighe wetteliche Authoziteyt/ om te vreden te stellen eenen rebelicken man.

President. Gy verstaet 't so; maer wy/die uwe Rechters zijn/zijn daer me te vreden.

Koninck. Het is niet mijn verstaen/noch het u/dat sulc behoort te scepden.

President. Den Raet heeft u gehoozt/en u is geordineert haer last te volgen.

DEn Raedt vertreckt naer de *Printed Chamber*, dat is, de gheschilderde Kamer, op maendagh ten 10 uyren wederom te komen.

Het is aenmerckens weerdig, dat doen de beschuldige tegens den *Koninck* gelesen wierd, viel het Hooft vanden Staf af, welck hem seer verwonderde: En niemant siende om t' selve op te rapen, buckte hy selve daer na.

De *Koninck* wech gaende, en siende na den Raet, seyde hy, ick ben daer van niet vervaert, meynende het Swaert. Als de *Koninck* de trap af quam, riep het volck inde Hal, sommige, God bewaer den *Koninck*, ende andere, Justitie.

Den Hoogen Raet van Justitie sittende in West-Munster Hal op maendag den 22 Jan.

Sliste wierd geboden den Raedt geroepen/ende antwoortden op hare Namen.

Stiite belast op straffe van gebauckenisse/ ende de Capiteyn van de *Guarde* als sulcke aen te tasten als *Opzoermakers*.

Op des Konincks in-komen wierd een uyt-roep gedaen.

Daer wierd belast aen de Capiteyn vande *Guarde* / te halen en vast te houden als te die gene/ die eenigh rumoer maekten

Fiscael. *M*nach het u *E*gelieven/ mijn Heer *P*resident/ ick hebbe in de seste vergadering/ uyt den name van de *S*emeente van *E*ngelant/ geerhibeert of verdoont ende ingegeven aen den Raedt een beschuldige van *H*oog-Verraet / ende andere groote misdaden tegens den gebangenen hier staende/ waer van ick hem beschuldig uyt den name van 't volck van *E*ngelant: Ende zijn beschuldige wiert hem voort-gelesen/ ende zijn Antwoortd versocht. *M*ijn Heer / seyt hy/ hy was doe niet gesint een antwoortd te geven/maer in plaetse van antwoordinge/ bedisputeerde hy aldaer de *A*uthoziteyt van den *H*oogen Raedt; *S*oo is mijn ootmoedig versoek aen den *H*oogen Raedt/ uyt den name van 't *K*oninck-Rijck van *E*ngelant/ dat de gebangen mach belast worden een *C*ategorisch antwoortd te geven / by maniere van bekentnisse of ontkenentnisse/ dewelcke soo hy die weggert te doen/ dat de beschuldige dan mach genomen werden pro *C*onfesso/ dat is / voort bekentnisse / ende den Raedt mach voortbaren volgens *J*ustitie.

President. *S*ic / ghy meught gedencken/ dat op de seste vergaderingh u aengesepd wierden de rebenen/ waerom ghy hier gebracht wiert / ende ghy hebt gehoozt de beschuldige tegens u gelesen/ inhoudende een beschuldige van *H*oog-verraedt / ende

andere hooge Crimina tegen het Rijk van Engelandt: Ghy hebt mede ghehoort datter wierde verfocht upt den name van het Volck/dat ghy een antwoort geven soude op u beschuldinge/datter op sulck vervolgh mocht geschieden/als met de Justitie mocht ober een komen. Het heeft u doe belteft eenige swarigheyt te maken/aengaende de Authoziteyt van desen Raedt/en wist niet / dooz wat Authoziteyt ghy hier gebacht waert. Ghy hebt tot verscheyden reysen voort gebacht uwe dragen / ende zijt soo menighmalen beantwoort/dattet was dooz de Authoziteyt van de Gemerente van Engelandt/vergaderd in't Parlement/ die dewelke goet ghevonden hebben/ U hier tot rekenfchap te roepen vooz sodanige hooge ende Capitale Crimina / met dewelcke gy doen berichte wiert/naer dewelcke den Raedt in consideratie genomen hebben het geen gy doen sepdet/ende zijn ten volken te vreden met hare Authoziteyt/ ende binden het geraden/dat ghy daer mede oock te vreden soude zijn/ende dat ghy een positijf of particulier antwoort geest op de beschuldinge tegens u in gebacht: Sy verwachtendat ghy soude bekennen ofte ontkennen. Indien ghy't ontkent / soo wort aengeboden upt den name van't Koninck-rijk / 't selve tegens u goet te maken of te bewijfen. Hare Authoziteyt betoonen sy aen de heele Werelt / dattet heele Koninck-rijk daer in dient de vreden te wesen/ gelijk ghy oock behoort te doen/ende daerom en behoort ghy geen eyde meer te verliesen maer u positijf antwoort op te geven.

Koninck. Doen ick hier leest was/ 'tis sekerlijck waer/ ick maechte die vzaeg/ ende inder wachtendat /indien 't maer mijn eyghen particuliere saeck waer/ ick soude mijne selven gerust gehouden hebben met het Protest/welcke ick doen dede tegen de Wettelijcheyt van desen Raedt / ende dat een Koninck niet en kan gheprobeerdt worden deur eenige hooger Jurisdicctie op der Aerden; maer 't is mijn saeck niet alleen/ het is de Wyphedde/ende Liberteyt van 't volck van Engelandt/ende pretendert ghy wat ghy wilt/ ick stae meer vooz hare vygheden: Want indien Macht sonder Wet mach Wetten maken/mach veranderen de Fundamentele Wetten van't Koninck-Rijk/ ick en weet niet/wat Onderfaet hy van Engelandt is/die seker van zijn Leven / ofte per/dat hy zijn noemt/wesen kan. Daerom/ doen ick hier quam/verwachte ick particuliere redenen/om te weten deur wat Wet/wat Authoziteyt/ghy lieden hier tegens my procedeert: En daerom / sepdet hy ben ick eenighsins te soecken int gene ick seggen soude in dit particulier/om dat de affirmatie is om te bewijfen / de Negatif is menighmael heel qualijck om te doen: Maer aengestien ick u niet Persuaderen en kan om 't selve te doen/ ick sal u Mijne reden seggen soo kort ick kan. Mijne rede / Waerom ick in Conscientie ende plicht schuldig ben/ eerst tot God ende daer nae tot mijn Volck/tot bewaringe van haer Leven/ Wygheden ende staet; Ick bevinde/ dat ick 't selve niet beantwoorden en kan / vooz ick satisfactie hebbe van de Wettelijchheyt van desen Raet: Ende voortbaren in't Proceberen tegen sodanigen Persoon.

President. Sir/Ick moet u tusschen spreken/ 't welk ick niet doen en soude / maer 't geene ghy doet en is niet ober recomende met de Proceuren van enigen Raede van Justitie: Ghy gaet in een Argument of Disput/ aengaende de Authoziteyt van desen Raet/ vooz dewelcke ghy compareert als een Shevaughen / en wort beschuldicht als een groot Delinquent: Indien ghy op u neemt de Authoziteyt van desen Raedt te disputeren / wy mogen het niet doen/noch wil genen Raedt sulx toe laten. Ghy behoort de selve onderdanigh te zijn. Ghy behoort te seggen een Punctueel en recht antwoort/of ghy op uwe beschuldighe wilt antwoorden of niet/ en wat u antwoort (hier op) is.

Koninck. Sir/ met verlof. Ick en weet de oorde van die Wet niet/ Ick weet Wet

en reden/ hoewel ick geen gepromoveerde Rechts-geleerde ben: Maer (seyde hy) ick weet so veel vande Wetten/ als eenig Edelman in Engeland/en daerom (met verlosf) ick pleyt hier dooz de Dygheyde van't volck van Engeland meer als ghy doet. Ende indien ghy yemant dwinghen soude yets te ghelooven sonder reden daer van te geven/het soude onredelijck wesen. Maer ick moetu seggen de reden/dewelcke my dus zijn wijs gemaect/ die kan ick niet toestaen.

President. Sir/ Ick moet u tussen spreken van wet en reden: 't's recht/ daer behoort Wet en reden te zijn / dewelcke beyde tegen u zijn. Sir / de stemme van de Gemeente van Engelandt vergadert int Parlament/ zijn de Reden van't Coninck-rijck/ ende dat zijn dese/ de welke dese Wet gegeven hebben / naer dewelcke gy haddet behooren te regeren. Sir / ghy meugt niet bedisputeren onse Authoriteyt: het is u wederom aengeseyt dooz den Raet Sir / daer sal notitie van genomen worden / dat ghy den Raet veracht/ en u verachtinge sal oock daer na geregistreert worden.

Koninck. Ick weet niet hoe een Coninck een Delinquent kan wesen: Maer dooz eenige Wet/ die ick oyt gehoozt heb van alle Man (Delinquenten zijn wat ghy wilt) laet my nu seggen/ sy moghen veranderinghen instellen als Wertelijck/ 't welck ick oock versoek / en versoek ghehoort te worden met mijne reden; 't welck indien ghy wepget/ soo wepget ghy reden en redelijckheyt.

President. Sir/ ghy hebt yets aengeboden aen den Raet/ ende ick sal u yet segghen aengaende den sin van den Raet. Sir/ Ofte niemant is geoozloft te bedisputeren het selve Punct; Ghy bent gecondemneert geen verandering te doen aen desen Raet. Indien ghy 't doet/ soo moet ick u seggen/ dat sy ober uwe veranderingen heerschen/ sy sitten hier dooz Authoriteyt van de gemeente van Engelandt/ ende alle uwe Dooz-faten als oock ghy/ zijt gehouden haer reden daer van te geven.

Koninck. Ick loochen dat/ wijsst my een President.

President. Sir/ ghy behoort niet tussen te spreken / als den Raet u aenspreckt / Dit punct en behoort dooz u niet gedebatteert te worden/ noch oock en wil den Raet u niet toe staen sulcks te doen. Indien ghy aenbier in maniere van veranderinge tot de Jurisdiction van den Raet/ sy hebben hare Jurisdiction geconsidereert/ en sy draegen mijn hare Jurisdiction op.

Koninck. Ick segge/ Sir met verlosf/ dat de Gemeente van Engelandt noyt en was een Raet van Justiti. Ick wenschte te weten/ hoese soo gekomen is.

President. Sir/ u en is niet geoozloft in foodanige discouren voort te gaen.

De Kerck van den Raet las doen als volght.

Charles Stuart Koninck van Engelandt/ ghy bent hier beschuldicht upt den Name van 't Volck van Engelandt/ van hoogh-Verraet/ ende andere hooge Crimina; Den Raet heeft gedetermineert/ dat ghy 't selve behoort te beantwoozden.

Koninck. Ick wil het selve beantwoozden/ soo haest ick weet/ upt wat Authoriteyt ghy 't selve doet.

President. Indien 't dit alles is / dat ghy seggen wilt/ soo meugt ghy Edelieden/ die hem hier gebzacht hebt/ wel wederom wech bzingen.

Koninck. Ick versoek dat ick mijn reden geven mach / waerom ick niet en antwoozde/ ende versoekte tydt om 't selve te doen.

President. Sir/ Gebangens en mogen niet versoeken.

Koninck. Gebangens! Ick ben geen gemeen Gebangens.

President. Den Raet heeft overlept hare Jurisdiction / en sy hebben alreede hare Jurisdiction vast gestelt/ en indien ghy niet wile antwoozden/ sullen wy ozer geven
uwe

uwe wergeringe te registreren.

Koninck. Ghy hebt noch mijn reden niet gehoozt.

President. Sir/ u reden mogen niet gehoozt worden tegen de hooghste Jurisdic tie.

Koninck. Wijst my de Jurisdic tie/ daer geen reden mogen gehoozt worden.

President. Wy toonen 't u hier/ de Gemeente van Engeland/ ende de naeste reys/ dat ghy gezocht wozt/ sult ghy meer weten van 't gelieven/ van den raedt/ en mis- schien hare leste determinatie.

Koninck. Wijst my/ waer opt het huys van de Gemeente/ een raedt van Justitie was/ in dien graedt.

President. Sergeant/ neemt den Gehangen wech.

Koninck. Wel Sir/ gebencht/ dat de Koninck niet toegelaten en wozt sijn re- den te geven booz de Liberteyt en vyphet van al sijn Onderfaten.

President. Sir/ u is niet geoozlost/ soodanighe woorden te gebruiken/ hoe groo- ten Vrient ghy booz de Wetten en Vypheden van 't Volck geweest bent/ laet heel Engelandt en al de Werelt oorveelen.

Koninck. Sir/ met verlof/ het was de Liberteyt/ Vyphet/ en Wetten bande On- derfaten/ dewelke ick nam verwerde my selve met de Wapenen/ ick nam moyt wapen tegens mijn volck/ van alleen booz de Wet.

President. Het gebodt van den raet moet ghevolght wesen/ geen antwoort wil ge- geven worden op de beschuldinge.

Koninck. Wel Sir.

Midts wierde hy so wech gezocht naer Sir Robert Cottens huys.

Als doen brack den raet op naer de painted Chamber, op Dingsdagh te twaelf u- ren/ ende van daer sullense op vrecken naer West-Munster-Hal/ op welke tijd/ alle Persoonen/desen aengaende/ haer aldaer sullen verborgen.

Den Hoogen Raet van Justitie, sittende in West-Munster
Hal, op Dinghsdagh, den 23. Januarij.

Silte geboden/ den Raed geroepen 73. Persoonen tegenwoozdigh. Den Koninck komt met sijn Guarde in/ siet met een stuers wesen op den Raed/ en sit neer.

De tweede silte geboden.

Mr Cock Fiscael Generael, mach het u gelieven mijn Heer President/ het is nu de berde reyse/ dat booz de groote gratie en fabeur van den Hooghen Raed/ de Gehan- gen is gezocht gewerst ter Dierschaer/ sonder datter vooriganch gheschied is inde saeck. Mijn Heer/ ick hebbe inde eerste vergadering tegens hem een beschuldiginghe ingezocht/ aengaende het hoogste verreaed dat opt in 't werck gesteld is op het Con- neel van Engeland/ dat een Koninck van Engheland/ toe vertrouwd zijnde de Wetten te onderhouden/ waer booz hy een red gedaen heeft om sulx te doen/ ende om deselbe oorfaeck hem schattinge betaeld wozd/ soude schuldigh wesen aen eenen quaden aen- sag/ om te vernielen ende te verdestrueren onse Wetten/ ende in brengen een arbitra- re Tyrannelich Goubernement inde bescherminge van 't Parlement ende hare au- thoziyteit/ sijnen Standaerd/ opsettende om te oorloggen tegē sijn Parlement en volck/ ende ick ootmoedelich versocht upt den name van 't volck van Engeland/ dat hy ha- stelich mocht verfogt worden een antwoort te geven op sijne beschuldinge.

Maer mijn Heer/ in plaerse van een antwoort te geven heeft hy daer gedisputeert ober de Authoziyteit van onsen raed/ U. E. heeft doen belieft hem meerder tijd te ge-
ven

ben om te considereren en sijn antwoord in te brengen/welcken dagh zijnde gisteren/
ick ootmoedelick dooz stelde/dat hy mocht versocht worden een direct en positijf ant-
woord te gheben dooz onkentenisse of bekentenisse: maer mijn Heer/hem heeft doen
belieft upstel te versoeken tot de Jurisdiction vanden raed/twelck den raed doe niet
aengenomen heeft/ende gebood hem een direct ende positijf antwoord te geben:mijn
Heer/uptgenomen dese groote verhinderinge van Justitie/ ick sal U E. nu ootmoe-
delick versoeken tot haestigh vonnis tegens hem: mijn Heer ick mocht U E. dzu-
gen op't gheheel / dat na de bekende regulen vande Wet van't Land/dat indien een
gevangen staer herneckigh in verachtinghe/ende niet in en brengt sijn vervolgende
pleyt/schuldigh ofte niet schuldigh aen de beschuldinge tegens hem ingegeven / waer
dooz hy komen mocht tot een perfect examen / dat als dooz een onbeledene confessie /
het genomen mach worden pro confesso: dooz beleden / gelijk het geschiet is met de
gene dewelcke meer fabeur verdient hebben/als de Gebangen tegenwoordig staende
dooz de Dierschaer; maer uptgenomen dat / mijn Heer / sal ick U E. ootmoedigh
dzingen op de heele saeck: Het Huys der Gemeente / de opperste Anthozitept en Ju-
risdictie van't Koninckrijk/hebben verklaert dattet kennelick is / dat de sake van
de beschuldinge seker is/als het inder waerheyt is/ Mijn Heer/so klaer als Cristal
ende de Son die daer schijnt op den middagh/ Ende indien U E. ende den raed daer
in niet te vreden en zijn / soo hebbe ick dies niet teghenstaende upt den Name van
t' volck van Engeland verschepdene ghetuygen dooz te brengen / ende daerom ick
ootmoedelick bidde/maer moet ebenwel bekennen/ dat ick hem niet so veel verwaaer/
als het onschuldig bloed vereyft/dat daer vergoten is. Den roep van't welke seer
groot is om recht en vonnis. Daeromme ick ootmoedelick bidde / dat haestigh von-
nis uptgewesen worde tegens den Gebangen dooz de Dierschaer.

President. Sir/ Ghy hebt ghehoordt wat gemoveert word dooz den raed upt den
naem van't Koninckrijk tegens u. Sir/Het mach u wel indachtig wesen/ende in-
dien niet/den raet kan het niet vergeten / wat verhinderlike handelingen den raet
aen u gebonden heeft. Het was u believen eenige questien dooz te brengen / ghy hebt
de Solucie daer op ontfangen/het wierd u over en weer over gheseyd/ dat den raedt
vast stelde haer eygen jurisdiction/dattet niet toestond u / noch ymand anders te be-
disputeren de jurisdiction vande opperste ende hooghste anthozitept van Engeland/
van dewelcke geen appel en is / en rakende deselve en moet gheen disput wesen:
Niet tegenstaende bent ghy volherdende in u dooznemen/gebende geenderley onder-
danigheyt / oock en wilde ghy niet bekennen de anthozitept in hun noch den hoo-
gen raet/dewelcke desen raet van justitie heeft gesteld. Sir/ ick moet u laten weten
vanden raet/de yptstellen van u/ende dat sy niet en behooren/ zijnde gheanthoziseert
vanden oppersten raet van Engeland/also om den Tyn gheleyt te worden/maer
volghens de regulen van justitie haer doozdeel nemen/ upt dese verhinderinghen en
voortbaren om vonnis upt te spreken teghens u/niet tegenstaende is haer ghelieven
om last te geben u te versoeken upt hare naem/ dat ghy geeft een positijf antwoord
op de beschuldinge tegens u ingezacht: Sir/in simple woorden:Want justitie kent
geen aensien van personen:Ghy moet geben een positijf antwoord in goed Engels/
t'z ghy schuldig bent of niet aen dese verraderpen u op gelept.

De Koninck seyde naer een luttel bedenckens.

Doe ick gisteren hier was/versoecht ick te spreken dooz de bygheden van't volck
van Engeland/doe wierd' ick tusschen gesprooken: ick versoecke nu te weten of ick
d'z spreken mach of niet.

President. *Sir*/ ghy hebt de resolutie van den raet gehadt op soodanige questien/ op gisteren dien dagh/ ende het wierde u gheseyt/ dat sy hadden een beschuldiging van soo hooge nacurpe tegens u/ ende u werck was / dat ghy behoorde te bekennen de jurisdictie van den Raet/ ende te antwoorzen op u beschuldiging; *Sir* / indien ghy niet en antwoort op u beschuldiging/ t welck u den Raet nu toe laet te doen/ al hoe wel sy avantagie ghenomen mochten hebben van u berachtinge niet teghenstaende/ indien ghy machtig bent te beantwoorzen uwe beschuldigingen/ ghy sult in't byzede verhoort worden. *Maect* het beste verweer dat gy meugt. *Maer* *Sir*/ ick moet u laten weten vanden Raed als hare geboden / dat u niet toeghefaen mach worden upt te varen in eenige andere discoussen/ eer ghy een posttjif antwoort gegheben hebt/ aengaende de saken niet dewelcke gy beschuldigt word.

Koninck. Aengaende de beschuldiginghe / deselve acht ick niet een riet: Het is vooz de vyphet van t volck van Engeland daer ik vooz sta/ dat ik soude bekennen eenen nieuwen Raed/ van dewelcke ick noyt te voren ghehoort en heb : Ick die u Koninck ben/ dat soude geen exempel wesen aen alle het volck van Engeland / om de justitie vooz te staen/ ende te onderhouden de oude wetten: in der waerhepdt ick en weet niet hoe ick sulx doen kan: Ghy spraccht heel wel den eersten dagh doe ick hier quam [op Saterdag] vande verbintnisse/ die my opgelegd was deur God/ tot onderhoudinghe vande vypheden van mijn volck/ deselve verbintnissen/ daer ghy doen van spraccht/ bekenne ick vooz God/ dat ick hem sulx schuldig ben/ en mijn volck/ om vooz te staen/ so veel my mogelijk is/ de oude wetten van het Koninckrijk/ daeromme/ tot dat ick weet dat dit niet en is teghens de fundamentele wetten van't Koninckrijk: met u verlof/ ick en kan geen particulier antwoord inbringen. *Indien* ghy my tijd geben wilt/ sal ick u mijne reden thoonen/ waer om ick niet en kan.

Hier tusschen gesproken zijnde/ seyde hy/ met verlof/ ghy behoorde my niet tusschen te spreken/ hor ick hier quam en weet ick niet. *Daer* en is gheen *Wet* om u Koninck tot een gebangen te maken/ ick was in een tractaet op de gemeene belofte van't Koninckrijk/ dat waren de twee bekende hupsen van t Parlement / dat waren de representativen van het Koninckrijk: *En* doe ick haest een eynde van't Tractaet gemaekt hadde/ wierde ick wech genomen ende hier gezocht/ ende daerom.

Hier seyde de President/ *Sir*/ ghy moet het gelieven vanden Raed weten.

Koninck. *Met* u verlof/ *Sir*.

President. *Neen* *Sir*/ met u verlof/ u mach geen verlof gegeven worden in soodanige discoussen te vallen: Sy komt hier als een delinquent/ ghy hebt onkent de aucthoriteyde vanden Raed. Den Raed en versoekt dit niet van u: maer gebieden u noch eens/ u posttjif antwoord te geben.

Klerck. Doet u Plicht. Koninck. Plicht *Sir*.

De Klerck leest. Charles Stuart Koninck van Engeland/ ghy word beschuldigt upe den name vande Ghemeente van Engeland/ van verschepden hooghe crimina ende verraderpen/ welker beschuldiging u vooz ghelesen is/ den Raed versoekt nu/ dat ghy een sinael antwoord gheeft / in maniere van bekentnisse oft onkentnisse op de beschuldiging.

Koninck. *Sir*/ ick segghe wederom teghens u/ dat ick satisfactie geben mach aen t volck van Engeland / vande Klerck hepd van mijn saken/ niet by maniere van antwoord in desen staet: maer dat ick hun lieden te vreden stellen mach/ dat ick niets gebaen en heb teghens t beroude/ dat my opgebzaghen is/ ick wilde het doen/ maer te kennen eenen nieuwen raed teghens hare vypheden / te veranderen de fundamentele

Wetten van t Koninckrijk / Sic / ghy moet wy excuseren.

President. *Sir*/dit is de derde reyse dat ghy publickelyck hebt onkent desen Raed/ ende hun een affronde aen gedaen. Hoe ver ghy onderhouden hebt de Privilegien van t volck/wde daden hebben ghesproocken : maer inder waerheyt/ *Sir*/ pemande sinnen behooren bekent te worden door hare daden. Gy hebt u meyninge in bloeditige characteren geschreven door het geheele Koninckrijk : Maer/ *Sir*/ ghy verfaet het believen vanden raed. Kierck registreert het de fault/ dat hy niet en antwoort. En ghy Edelieden/die last vanden Gevangen ghenomen hebben/ neemt hem wederom wech.

Koninck. Ich wil alleene dit ene woort meer tegen u seggen/ indien't alleen mijn eygen particulier was/soud' ick niet meer seggen/of niet tusschen spreken.

President. Gy hebt gehoozt t believen vanden raed/ ende gy bent niet tegenstaende gy het niet verstaen en wild booz den raed van justitie.

Doe ginck de Koninck upt met sijn Guarde/ ende de proclamatie wierde ghedaen/ dat alle personen dewelcke daer geweest waren/ ende meer by den raed te doen hadden/ vertrecken mochten naer de Painted Chamber, maer dewelcke plaetse den raed datelick vertreckt/ende sijn van sins by malkanderen te komen in West-Munster Hal ten 10 uyren.

Roeper. God segene het Koninckrijk van Engeland.

Op Woensdagh den 24. Januarii.

Het wierde desen dach verwacht dat den hoogen Raet van Justitie by een soude komen in West-Munster Hal ten 10 uyren: maer ontrent de bestemde tijt, een vande Kamerwaarders, door de directie vanden Raet doen sittende in painted Chamber, gaf te kennen aen t' volck daer vergadert, dat aengesien den Raet besich was mettet examineren van getuygen, bedraghende dese tegenwoordighe sake inde painted Chamber, sy gheen sit-dach kondeu houden inde hal: maer alle personen die belast was daer te wesen, wederom komen sullen alst haer aengefeyt sal worden.

Versamelingh der aenteeckingen op des Konincks examinatie, tot West-Munster-Hal op Saterdagh den 27 Jan. Mitsgaders de Sententie uytgesproocken tegen den Koninck, gecondemneert zijnde onthalt te worden.

De uitroepingh gheschiet zijnde/ soo wierden de namen opgelesen/ alwaer 70. Commissiterde voe tegenwoozdig waren: Daer wierd belast/ dat de Hal deur soude open geset worden/ ende den Sergeant van d'Armes was gefonden om de Konink te brengen ter plaetse van sijn examen.

De Koninck komende te vier plaetse/ so riepen de soldaten/ ende vele van t'gemeene volck/ justitie/ justitie/ justitie.

Als de proclamatie geschiet/ende stilte belast was/so begost de President te spreken: Maer de Koninck socht hem te verhinderen in't spreeken met versoch/ dat hy zertst mochte verhoozd worden. De President seyde hem dat hy t' sijnder tijd soude gehoozd worden. De Koninck draegde hem of hy soude gehoozd worden eer de sententie uytgesproken wierde.

De President seyde hem/ dat hy soude hebben byzeyt om te spreken eer de sententie wierd uytgesproken: Daer sweeg de Koninck doe op stil. De President ging boozt met sijn reden in dewelcke hy verklarde boozt t' Hof/ dat sy L. wisten/ dat den Gevangen dickmaels boozt dat Hof hadde geweest/ en sijn beschuldiginghe tegen hem was inge-

ingebrocht: Maer dat hy in plaetse van te antwoorden/ bebisputerde haer authoziteyt/ murmurerende tegen de Jurisdicte van het hof in t'Koninckrijk ende bemachtigt te gehoozamen.

Dat hy ebenwel (niet tegenstaende) opstinaet en hertneckig bleef tegen de macht van t'Hof/ zijnde het hoogste Hof van Justitie.

Dat de beschuldige tegen hem/ en sijn herdnackigheyt tegen t'Hof was geconsideereert/ ende de macht vande wet tegen sulcke fouten hem opgelegde.

Maer so hy noch yet hadde te seggen/ dat hem het Hof wilde hoozen/ so hy dat begeerde: Maer soo hy wederom wilde disputeren ober de Authoziteyde van dat Hof/ dat sulx niet toeghestaen wierd. Want daer in krencht hy de woztel van dese macht/ dewelcke oozpzonkelick daer van daen komt/ de machte van t'opperste Hof/ de Ghe-meente van Engeland vergadert in t'Parlement/ welck t'Hof gheen sijn kan verdraghen.

Soo hy noch iet wilde seggen/ op die dingen begrepen in sijne beschuldige/ hy soude gehoozd worden/ wat hy daer op had te seggen.

Doe sprack de Koninck/ bzingende om verhooyd te worden/ in sommige dingen/ die hy had booz te stellen/ welcke hy sepde meest dienstfig waren tot vrede van t'Koninckrijk/ en welstand van sijn volck/ tot quijting van sijn eer en conscientie.

Ende dat hoewel hy indien respecte verhindert mochte hebben dat de sententie tegen hem gesprooken wierd/ niet teghenstaende versocht hy dat sijn betweegh-redenen mochten gehoozd worden/ ende sepde/ dat een haefstige sentencie eer mocht sijn beklaegt als herroepen. Ende het ghene de Koninck nu boozdroegh was/ dat eer de sententie uptgesprooken wierd/ dat hy verhooyt mochte worden inde Painted Chamber/ booz bepde de hupsen des Parlements/ hard bzingende dat sulx mocht toegestaen worden/ seggende dat sy misshien op sulcke dingen te boozen niet gedocht en hadden/ gebuykende verschepden Argumenten om hunlieden te bzingen/ om te considereren sijne boozstellingen.

De Heer President sepde teghen de Koninck, dat dit noch al was eer meerder verachtinge vande Authoziteyt vanden Kaedt.

De Koninck antwoozde den Heer President/ dattet geen verachtinge van den Kaedt en was/ alleen dat hy yet had aen te dienen aen de Heeren/ ende de Gemeynte tot vrede van t'Koninckrijk.

De Heer President bzaegde den Koninck of hy den Kaedt niet en verachte?

De Koninck sepde/ niet in t'gene dat hy geseyt hadde/ erdroing den Kaedt wilde hoozen/ dat haren Koninck te seggen had.

De Heer President sepde tegens den Koninck, dat den Kaedt bziemael te bozen bewacht hadde om hem te hoozen/ met groote patientie/ ende dat hy in antwoozd van sijn beschuldige mocht geseyd hebben/ het gene hem bekeft soude hebben: Maer dat hy bebisputerde de macht vanden Kaedt/ en haer niet en wilde erkennen/ alhoewel hem aengedient was/ dat het was gefunderert op de Authoziteyde vande Ghe-meente van Engeland in t'Parlement vergadert/ de opperste machte van t'Koninckrijk/ ende dat hy sijn selven nu beriep op een andere Jurisdicte/ en dat dese dinghen meer verhindering brochten: maer dat ebenwel den selven Kaedt soude verrecken/ booz t'uptspreken vande sententie/ om te considereren t'gene gepasseert was.

De Koninck bzaegde of hy verrecken soude.

De President antwoozde/ dat hy datelick het gelieven vanden Kaedt weten soude.

Als doen wierd de Proclamatie ghedaen/ dat den Kaedt opbrack/ booz een half uyr naer het Hof van Wards.

Maer eer sy verrocken wierd last ghegheben aende Sergeant van d'Armes/dat den Gebangen soude verrecken; ende so verrock den Koninck.

En als hy de Crappen asginc; so riepen de soldaten en het volc/ executie; executie. Den Raet vertrock also doen naer het Hof van Warde booz een half up; ende wederom heerende; so wierd de Proclamatie gedaen/en om de Koninck gesonden/en wederom booz de vierchare gebogt. Het volc riep wederom/ executie; executie.

Den Heer President sprack doen/ verklarende/ dat sy op des Konincks verzoek opgezochten waren/ om te considereren het gene hy doe geseyt hadde tegens den Raet/ dattet verklaert is gheweest/ booz wat Authoziteyt sy macht hebben/ dat sy macht hebben booz een Arte bande Gemeente van Engeland in't Parlement vergadert / van dewelcke wy onse commissie hebben/ dat den Raet overwogen hadde het gene hy boozgedragen hadde/en niet en bonden als meer der upt-stel.

Ende dat sy gelet hadden op sijne fouten / ende waren vastelick gheresolveert dat sententie en vonnis souden uptgesproken worden.

Den Koninck noch aenhoudende / ghelijck hy te vozen ghedaen hadde/ende dattet was upt sijne goede intentie/ dewelcke hy schuldigh was aen sijn volck ende dzongh seer om gehoozt te worden booz de Heeren en Gemeente in de Painted Chamber, aengaende het gene hy booz te dragen hadde van wegen het Koninckrijk.

De Heer President verklarde/ dat den Raet ten volken had geconsidereert het gene hy daer in geseyt hadde; maer dat sulx niet paste op sijn beschuldig/ op dewelcke hy te antwozden hadde. Ende de Heer President seyde tegen den Koninck / dat den Raet versocht te weten/ of hy yet meer booz hem selven te segghen hadde/ waerom de sententie tegen hem niet uptgesproken mochte worden.

De Koninck dzong noch eben sterck op sijn boozgaende verzoek.

De Heer President seyde hem/ dat tet verloozen was om die selve dingen weder op te halen: Want den Raet die ten volken geconsidereert hadde: en daer op haer resolutie verklaert.

En wierd bozder versocht/ of hy noch iets te seggen hadde.

Als doen dede de Heer President een treffelijcke Oratie/ waer mede hy allen die hem hoorden/ groote Satis factie gaf in dese heele saeck.

Dat den Raet noch iets meer aen hem te seggen hadde/ ende dat hy weynig dagen geleden/ ghesproken hadde van upt-stel tot de Wyde des Koninck-rijcks; maer dat sijne baden contrarie geweest waren/ dat hy gegaen heeft op seer dwalende beginselen met sijne Parteyen of Aen-hangers/ en dat sy haer sulcke Woorden hadden laten ontvallen/ als dese: Dat booz 't gene hy ghedaen hadde / hy niemant als Godt alleen rekenschap behoorde te geven/ ende dat hy boven de Wetten was / ende aengusten hy gewerckt soude hebben om booz te staen de Wetten van 't Landt/ dat de Koninck misfchien beantwozden soude; dat hy sulcx gedaen hadde: Maer wie en soude niet oordeelen/ dat hy en sijne parteyen/ sulke en sulke personen/ dewelcke wech gegaen zijn bande Hoben van Wet / ende van het Parlement/ niet dienstigh en waren om Recheers te zijn van 't Parlement / den hoogen Raet van't Koninckrijk/ de Gemeente van Engeland in 't Parlemene vergadert. Ende also de Wet is boven den Koninck / alsoo isser noch yet boven de Wet / het Volck van Engeland. Alle Wetten zijn toe haer Wyde ende versekering.

Dat het waer is/ dat gelijck den Koninck is Koninck / soo is hy boven een partickuler Onderfaet / ende heeft sijns gelijcke niet; Maer booz een Raet van Justitie/ daer is hy in vergelijkinghe de Minste / dat / indien de Koninck ongetoomt is dat sy hem behooren te toomen.

De Heere President stelde oock vooz/ den Oozlogh van de Baroenen/ dat die selve doe niet verdraghen wouden dat Koningen Tyrannen waren: Ende dat/ indien sy niet setten en willen op 't ghene de Baroenen van outs soo sozgvuldigh nae-gesien hebben datse niet willen in gebreck blijven van haren plicht.

De Verkiezers van eenen Koninck komt het toe om recht te doen: Hy is maer een Officier vertrouwt dooz 't Volck/ ende indien hy sulx over-treet/mogen sy over-sulx hem tot rekenenschap roepen.

Parlementen waren om te rechten aengaende de ongerechtigheden ghebaen dooz den Koninck/ Koninginne ende hare kinderen/ wanneer sy nergens anders konden gehoozt worden. De saken van 't Volck van Engelandt hebben nu soodanigh ghe-weest/ ende waer soude het Koninckrijck onstet worden beter als dooz het Parle-ment: Ende wat onrecht / hy 't Volck gebaen heeft/ beuyghe genoegh de dzoebighe erbarentheyt.

Dat hy seyde weynigh dagen geleden/ dat hy de Wetten soo wel wiste / als de mee-ste Edel-lieven/ dat hy/ die sijn Meesters wille wist en niet en bede/ verdiende meer-der slagen / ende eenige Exempelen wierdender gegeven van Koninck Eduard den 3. ende andere. Hy verklaerde mede aengaende de daden van de Coningen om Parle-menten te dwinghen / als oock mede van de Parlementen/ ende wat wegghen hy ghe-uygcht heeft om dit Parlement te verhinderē het groote Bolwerck van des Volcks ver-sekeringh/ om het selve op te lichten / dat soo der Onder-saten Dypheden mochten verdestruert worden.

Als doer gaf den President vertooningen van verschepden Tyrannen/ die welcke geleden hebben vooz hare Tyranny: Gelijcker een wenschte dattet Volck van Koo-men maer eenen Speck hadde / ende dat hy die selve met eenen slag mocht af-houwen. Drauckrijck/ Spaengien/ Aragonien/ Koomen/ de Ephyozii/ of Opstinders van La-cedemonien / Schotland: Ja des Conincks Groot moerder / en soo in Engelandt verschepdene / hepde inde tydt vande Saxen ende sedert Conquest; Verschepdene Ex-empelen wierden voozt-gebrocht. Alhoewel Coningen haren Titul hebben deur erf-fenisse/ niet tegenstaende sijn de selve conform dooz het volck / en dooz des Conincks tyrannifatie/ sijn sy daer van wederom ontslagen.

Den heer President verklaerde / waer in de Koninck waer gheweest een Tyran/ Derrader ende Moozdenaer/ ende het gene God geboden hadde geschreven te worden/ aengaende een Moozdenaer/ Gen. 9. en Num. 35. ende dzong den Coninck met soe-tigheyt om bekentenisse te doen van sijn Mis daden.

Hy verklaerde mede de resolutie van den Raet / om voozt te varen in Gods werck tegen alle verhinderingen/ al soud haer leben kosten/ ende de Sententie wierd tegens den Koninck gedenuncieert/ of uptgesproken.

De Sententie tegen den Coninck upt-gesproken / was / dat de voozseyde Charles Stuart, Koninck van Engelandt / sal ter doodt ghebracht worden met schepden van den Hoofde van sijn Lichaem.

Da dat de Sententie uptgesproken was/ heeft den Koninck aen 't Hooghe Hof van Justitie twee dingen versocht. Ten eersten / dat Doctoꝝ Juron mocht toegestaen worden om by hem te komen / om dat eenige dingen op sijn Hert lagen: Ten twee-den dat zijne kinderen mochten by hem komen: Het Hups van de Gemeente doen stende/ wierdt sulcx aengedient/ ende stont den Koninck beyde sijn versoeken toe.

Instructie passeerde het Hups vooz een Declaratie om uptgegeven te worden te-gens alle sulcke/ dewelcke sullen spreken/ doen ofste schrijven/ tegens de tegenwoozdige

Proceduren van 't Parlement / ofte de Armees / om daer tegen ge-procedeert te worden als Opanden.

Instructie passeerde ooc booz een ander Declaratie / dattet Hoogh-verraet sal wesen booz jemandt / te verclaren eenigh Persoon booz Koninck / wie hy oock zy / sonder specialen last van 't Huys.

Op Maendagh , den 29, Januarij.

DEn hoogen Raedt liet door de staet Publiceren , dat de Executie van den Koninck soude geschieden op den naest volgenden Dagh , tusschen de tyt van Tien en Drie uyren, niet verre van't Banckquet huys tot Withal.

Kort verhael van de Doodt van *Charles Stuart* , Koningh van Engelandt : Mitsgaders de Laetste Woorden die hy op 't Schavot gesproken heeft. Ge-executeert op Dingsdagh den 30. Ianuarius Ouden-Stijl, 1649.

DEs Morgens ontrent thien uyren worde *Sijne Majesteit* van St. Jacobs ghe-bracht / te voet gaende booz het Parck / met een Regiment Doet-volck / met bli-gende Daendels / slaende Trommels / behalven noch een Lijf-guarde van Helbar-diers / met verscheppen Edel-luyden booz ende achter hem gaende / bloodes Hoof-dicht achter hem volgden Doctor *Juxon* , ende Colonel *Thomliffon* , Commandeuc van de Lijf-guarde / sprekende met den Koninck den gantschen wegh langhs / tot dat hy boven in de Galerie van't Hof quam / ende van daer in de Cabinet-kamer / waer hy placht te slapen / alwaer hy sijn selven tot Devotie begaf weggerende te eten / (hebbende dien selven Morgen het Heylige Avondmael ontfangen) alkenelijck een glas Wijns / dat hy op de Middagh dronck met een stuccken Broot. Daer na van daer brachten sy hem op 't Schavot / dat al met Rouw behangen was / daer Bloek ende de Bijl gereet was / met stercke Gardens te Doet ende te Paerde rontom beset / met een onuyt sprekelijcke menigte van Spectateurs ende Aenstenders. Den Koninck op het Schavot gekomen zijnde / sloegh terstont sijn Ogen op na den Hemel / ende daer na den Bloek siende vzaeghde aen den Colonel *Hacker* / of er geen hooger Bloek te krijgen en was : Ende daer na soo begon hy dese volgende Oratie aen de Gemeynthe / ende principelijck aen den Colonel *Thomliffon*.

Seggende teghen hem : Ick sal hier weynig ghehoor hebben / daerom addressere ick dese mijne woorzen aen *D* ; Ick soude wel stille swijgen / maer dan soudender vele zijn die dencken souden dat ick hier aen schuldig ware : Maer Ick houde het als mijn schuldige plicht / eerst aen Godt / mijn Vaderlant / om mijn selven klaerlijck aen de Werelt te openbaren als een eerlijck Man / een goede Koninck / ende een goet Christen ; Booz 't eerste so sal ick met mijn onschuldighede beginnen / hoe wel dat het niet grootelijck van woode is / booz dien dat het de Werelt genoeg bekent is (waer op ick Godt tot getuyghe roepe / aen dewelcke ick rekenschap moet geven) dat ick desen Oorlogh teghen *Mijn Parlement* niet begonnen en hebbe : dat Ick mijn leven niet getracht en hebbe haer eenige Privilegiën af te nemen / sy hebben tegen mijn eerst begonnen van wegen de *Militie* / alhoewel dat sy selfs bekenden / dat mijn de *Militie* toe quam / niettemin so hebben sy het soeken in hare Handen te krijgen ; Soo jemand maer mijne commissien / en de hare examineert / sullen aen den datum konnen sien / wie desen Oorlogh eerst begonnen heeft ; Ick hoope God sal 't openbaren / Ick vergeef het haer : Het soude my leet zijn haer sulcx op te legghen / Ick hope daer

daer aen niet schulbig en zijn: Want ick geloofte vast / dat quaden Raede aen beyde zijden de oorsaeck is / van dese bloedt-stortinghe; Ick behinde **Mijn** Conscientie daer by van / Ick hope ende wensche dat zy daer supber van mogen zijn; Nietemin / daer behoet mijn God vooz / dat ick soo swacken **Chzisten** soude zijn / als niet te seggen dat Gods **Ordeel** ober my gerechtich is:

Want God doet menighmael een gerecht **Ordeel** / door een ongerechtige **Sententie** / Ick wil daer by seggen / dat een ongerechtige **Sententie** dien ick eens heb laten woortgaen aen den **Dicerop** van **Mer-Lant**; is nu met een ongerechtige **Sententie** **Mijn** eygen straf / soo verre hebbe Ick geprocedeert van wegen onschuldighheyt.

Nu om te thoonen dat ick een goet **Chzisten** ben: Ick hoope daer staedt een goet **Mijn** meenende den **Dedicant** / die daer van getupgenisse sal geben / dat ick 't alle menschen vergeben hebbe / ende particulierlijck den genen die de principaelste oorsaeke van mijn **Dood** zijn / wie die zijn weet Godt / Ick en begeere het niet te weten; God wil het haer vergeben. Dit en ist noch niet al / mijn **Caritact** gaet verder / Ick wensche dat sy tot bekentnisse mogen komen / want sy hebben een groote sonde begaen in haer particulier. Ick bidde Godt als **Sr. Stephanus** dede / dat haer dit niet toe-gereken en worde / ende dat sy een rechten cours moghen nemen / leydende tot een goede **Drede** vooz mijn arme **Kijck** ende **Gemeynte** / want ick ben schuldigh ende gehouden om vooz de **Kuste** ende **Drede** mijns **Rijck** te bidden: **Mijn** Heeren / dit wensche ick met **Hert** ende **Ziele** / ende ick verhope dat hier eenige zijn die dese mijne woorden verder openbaer sullen maken. **Ten** eynde de **Drede** des **Rijck** ghevoert mach worden. Nu mijn Heeren / moet ick u laten sien waer in ghy upt den wegh zijt / ende gedooft hebt / ende wil u een goeden wegh wijsen: **Want** de maniere van u **Procedure** na dat ick opt hebbe konnen merken / is gheweest in de **Natuyge** om een **Conqueste** te doen; sekerlijck dit is eenen quaden wegh / want een **Conqueste** / **Mijn** Heeren / in mijn opinie en is niet gerechtich / of het moeste upt een gerechtiche oorsaeck spruyten. **Want** simpellich een **Conqueste** is een **Kooverpe**; als geseyt wiert reghen **Alexander** de **Groote** / vooz eenen **Koover** seggende: **Ghy** zijt een groot **Koover** / ende ick en klepne. **Mijn** Heeren / ick weet den wegh daer ghy in zijt is een verkerden wegh. Nu om u den rechten wegh te wijsen / geloofte my by ghy en sult noyt wel doen / noch God en sal u niet zegenen / tot dat ghy Godt het **Sijne** geeft / ende den **Konning** het **Sijne**; dat is te weten **Mijne** **Nakomelingen** / ende mijne **Gemeynte** het hare: Ick ben soo wel vooz haer gestint als eenige van u allen: **Sy** moet God 't sijne geben: **Te** weten sijne **Kerck** te reguleren volgens sijn **Woord** / het welke nu in **disorde** is: **Om** u particulierlijck teghenwoordigh den wegh te wijsen / de gelegentheyt en isser niet; **Alleenlijck** dit **recommandere** ick u dat gy eenen **publijcken** **Spoud** roept / waer in een pegelijck / de sake met bygheyt mach debarren.

Dan kerende om seyde tegen een die de **Bijl** aert raekte / en beschadighte niet op datse my niet en beschadight als aengaende den **Koninck** / de **Wetten** van 't **lant** sullen u genoegh daer van onderichten om dat het **Mijn** eyghen particulier aengaet / daerom acht ick het genoeg geseyt.

Als van wegen **Mijn** **Ondersaten** / voozwaer Ick begeere hare **Dydom** ende **Liberteyt** / soo wel als **premandt** / ende en hebbe mijn **Leben** anders niet getracht: Ick segge u dat hare **Dypheydt** ende **Liberteyt** / in een goet **Soubernement** bestaet. **Ende** **Wetten** / waer sy **leben** ende **goedt** mede versekerdt mogen hebben.

Het en is niet / een part in het **Soubernement** te hebben / dat en komt haer niet toe: **Een** **Ondersat** ende een **Koning** / zijn geheel verseyghden dinghen; tot dat ghy dat

dat doet/te weten/ dat gy het Volck in soodanige Liberteyt brenghet/ als Ick segge/ en sullen sy hun selven niet kunnen byp kennen.

Het is om dese oorsake dat ick hier gekomen ben: Hadde ick willen toestaen de veranderinge van de Wetten/ volgens de arbitraire macht ende wil van een Leger/ Ick en behoefde hier niet gekomen te hebben/ daerom segge ick u (ick bidde God dat het u niet op gesept en werde) dat Ick als een Martelaer vooz t Volck sterbe.

Ick en sal u niet veel langer ophouden; want Ick moet u alleenlijck dit seggen/ dat Ick geerne een langer tjd hadde begeert/ om dat Ick/ het gene dat Ick gesproken hebbe/ wat beter in orde mochte gestelt hebben dan het nu is; Ick verhoep ghy sult my verexcuseert houden.

Ick hebbe mijn Conscientie klaerlijck geopenbaert/ ende bidde God dat gy-lieden een rechten wegh meught in gaen/ die tot het welbaren van t Rijck mach strecken/ ende uwe Saligheyt doozbelijck zy.

Doctoor Luxon Predicant. Selfest u Majestejt/ hoe-wel dat uwe Majestejts affectie ende inclinatione/ van wegen Religie/ de Werelt genoegh bekent is/ niet te min soo wert verwacht dat u Majestejt daer in wat geliest te segghen tot merder satisfactie.

Koningh. Ick bedancke u seer mijn Heer/ dat ghy My dat indachtigh maect. Als van wegen mijn Conscientie in Religie/ Ik geloode dat het de Werelt genoegh bekent is; Ende daerom verklare ick vooz u alle/ dat ick een Christen sterf/ volgens de Geresozmeerde Kercke van Engellant/ als desen eerlijcken Man/ meenende den Predicant/ getuppen kan. Ende sich omme keerende/ seyde tegens de Officiers: Excuseert my dat Ick u soo langh ophoude: Ick hebbe een gerechtiche saeck/ ende Ick hebbe eenen barmhertigen God.

Doen sprack hy tegen den Colsonel Hacker/ ende seyde/ siet toe datse my niet veel pijn aen en doen.

Ende den Koningh sprack den Beul aen/ ende seyde/ Ick sal een kozt Gebeddoen/ ende als Ick mijn handen upsteeck/ van meught ghy den slaggh geben. Ende den Koningh seyde teghen den Predicant/ geest my Mijn Slaepmuts/ ende de selve op-geset hebbende/ seyde hy teghen den Scherprechter haught u mijn Hayz in de wegh? Den Scherprechter daer op geantwoort hebbende/ Ja: Doen stack den Koningh alle sijn Hayz onder sijn Muts/ ende seyde tegen den Predicant: ick hebbe een gerechtiche saeck vooz/ ende een barmhertige God aen mijn zy.

Doctoor Luxon Predicant. Seyde daer en is maer een Conneel meer/ dit Conneel is vol swarigheyt en moere/ het is kozt: maer ghebencht dat het u Majestejt een groot stuck weegs brenghen sal/ in een kozten tijdt/ want van de Aerde sult Ghy getransporteert worden ten Hemel/ ende daer sal u Majestejdt een groote brenghende ruste vinden.

Koningh. Ick ga van een gecozrumpeerde/ naer een ongecozrumpeerde Kroon/ waer geen swarigheyt en kan zijn.

Doen vzaegde den Koningh noch eens den Scherprechter/ is mijn Hayz wel upt de weegh gedaen: Doen nam den Koning sijn Mantel af ende de ozdye van St. Joris die hy om den Hals hadde/ ende gaf het Doctoor Luxon/ seggende: Onthoudt wat ick u gesept hebbe.

Doen trock den Koningh sijn Wambays upt/ ende in sijn Hemt rock zijnde/ dede sijn Mantel wederom aen/ ende den Block bestende/ vzaegde den Scherprechter of het vast stont?

Den Scherp-rechter antwoorde: Het is vast genadige Koningh:

Koningh. Het mocht wel wat hooger gewerft zijn.

Scherp-rechter. Het en kan tegenwoordigh niet hooger zijn.

Koningh. Als ick mijn handen upt-sterck geef van den slag.

Daer naer hebbende twee ofte drie woorden ghesproken / al staende in sich selven met de handen ende oogen na den Hemel houdende: Haeselijck neder buchte / ende leyde sijn Hoofd op den Block: Ende sijn Hapz-sels onder de Muys stekende / seyde den Koningh: Wacht tot dat Ick u waerschouwe.

Scherp-rechter. Ick sal.

Ende naer een weynigh tyds / soo stact den Koningh sijn handen upt: Ende den Scherp-rechter / met een slag / scepde het Hoofd van het Lichaem.

*Naer de executie vanden Koninck vierdi dese
na-volgende Proclamatie ghepubliceert.*

A Engelsen *Charles Stuart* Coninck van Engelant, voor de kennelijke Verraderyen, Tyranisatien, ende Moorderyen door hem begaen in den lesten onnatuylijcken ende wreeden Oorlog, ter doot verwesen is. waer op naer d'executie van de selve verscheydene pretensien mochten ghemaect, ende Titulen op geset worden, aengaende de Konincklijke Weerdicheydt, tot ooghenfchynlijck perijckel van de ghemeene Vrede: Tot verhinderunghe van de selve, zy hier mede besloten ende geordineert deur het tegenwoordige Parlement, ende door autoriteyt van de selve, dat geen Persoon ofte Personon, wie het oock soude mogen wesen, hem vervordere te Proclameren, verklaren of publiceren, of in eenige maniere verheffen *Charles Stuart*, Sone van den voorseyden *Charles*, gemeenlijck geheeten den Prince van Wales, oft eenige andere Personon om Koninck of hoogste Magistraet van Engelant te welen, ofte van Yerland, of eenige andere Heerschappy daer onder behoorende of tot eenighe van dien, onder schijn van Erffnisse, Successie, ofte verkiefsing, ofte eenighe andere pretensie, watter oock soude mogen wesen, sonder het vry verlos van't Volck des Parlements eerst te hebben, ende geteekent by een particulier Acte oft ordinantie dies aengaende, oock eenige Statuten, Wetten, gewoonten ofte Coustumen ter contrarie hier van in eenigher manieren te stellen. Soo zy hier mede vast gestelt ende geordineert, als oock vast gestelt ende geordineert wort by desen: Dat wie het oock soude mogen wesen, die contrary dese Acte soude Proclameren, Verclaren, Publiceren, ofte in eenige andere maniere verheffen de gheseyde *Charles Stuart* Sone ofte ymandt anders om Koninck te welen, of opperste Magistraet van Engelant ofte van Yerland, of eenige Heerschappien daer onder hoorende, of tot eenige van dien sonder het voorseyde Verlos van't Parlement gheteeckent als voor verhaelt, sal gecondemneert ende veroordeelt worden een Verrader te zijn van de gemeene Staet, ende met de doot ghestraft worden, ende soodanighe pijnen lijden, zisser passien op soodanigh Crimen van Hoogh-Verraedt, ende worden alle Officierien, soo wel Civile als Militaire, mitsgaders alle andere wel-gheaffectioneerde Persoonen hier mede Geautoriseert ende verloscht datelijck gevangen te nemen, die sulcks begaen, ende de selve te brengen in sekere bewaringhe by de naeste Rechters, om tegen haer te Procederen.

L Y S T E

der namen

Vande Rechters van t'Hooge Hof van Justitie, verkoren tot examinatie vanden

K O N I N G K.

By acte vande Ghemeente in Engelandt, in t' Parlement vergadert.

Als medeeen Lijste vande Officiers van t'selve Hof, door hun verkoren.

T homas Lord Fairfax General.	Colonell Henry Martin,
Lieutenant General Oliver Cromwel.	Colonell William Purefoy.
Commissaris General Ireton.	Colonell Godfrey Boswill.
Major General Skippon.	Thomas Trencherd Esquire.
Sir Hardresse Waller.	Colonell Harbottle Morly.
Colonell Valentine Walton.	Colonell Iohn Berkestead.
Colonell Thomas Harrison.	Colonell Matthew Tomblinson.
Colonell Edward Walley.	John Blackestone Esquire.
Colonell Thomas Pride.	Gilbert Millington Esquire.
Colonell Isaac Ewer.	Sir William Custable.
Colonel Richard Ingolsby.	Colonel Edward Ludlow.
Sir Henry Mildmay.	Colonell Iohn Lambert.
Sir Thomas Honeywood.	Colonell Iohn Hutchingson.
Thomas Lord Grey.	Sir Arthur Hazlerige.
Philip Lord Lisle.	Sir Michael Lrucesey.
William Lord Munson.	Richard Saloway Esquire.
Sir Iohn Danvers.	Colonell Robert Titchburn.
Sir Thomas Maleverer.	Humphrey Saloway Esquire.
Sir Iohn Bowcher.	Colonell Owen Roe.
Sir James Harrington.	Colonell Robert Manwaring.
Sir William Brereton.	Colonell Robert Lyburn.
Robert Wallop Esquire.	Colonell Adrian Scroop.
William Henningham Esquire.	Colonell Richard Deane.
Isaac Pennington Alderman.	Colonell Iohn Oky.
Thomas Atkins Alderman.	Colonell Robert Overton.
Colonell Rouland Wilson.	Colonell Iohn Harrison.
Sir Peter Wentworth.	Col. Iohn Desborough.

Colonel

Col. William Goffe.
Col. Robert Duckenfield.
Cornelius Holland Esquire.
John Carne Esq;
Sir Will. Armine.
Ioan Jones Esq;
Miles Corbet Esq;
Francis Allen Esq;
Thomas Lister Esq;
Ben. Weston Esq;
Peregrin Pelham Esq;
John Gourdown Esq;
Sergeant Francis Thorp.
John Nut Esq;
Tho. Challenger Esq;
Col. Alg. Sidney.
John Anlaby Esq;
Col. John Moore.
Rich. Darley Esq;
Will. Saye Esq;
John Aldred Esq;
John Fagge Esq;
James Nelthrop Esq;
Sir Will Roberts.
Col. Francis Lassels.
Col. Alex. Rixby.
Henry Smith Esq;
Edmond Wilde Esq;
James Chaloner Esq;
Iofias Barnes Esq.
Dennis Bond Esq.
Humph Edwards Esq.
Grego. Clement Esquire.
John Fray Esq.
Tho. Wogan Esquire.
Sr Grego. Norton.
Sergeant John Bradshaw.
Col. Edm. Harvey.
John Dove Esq;
Col. John Venn.
John Foulks Alderman.
Thomas Scot Alderman.
Thomas Andrewes Alderman.
William Cawley Esquire.
Abraham Burrell Esquire.
Colonell Anthony Stapley

Roger Gratwick Esquire.
John Douwnes Esquire.
Colonell Thomas Horton.
Colonell Thomas Hammond.
Colonell George Fenwick.
Sergeant Robbert Nichols.
Robert Reynolds Esquire.
John Lisle Esquire.
Nicolas Love Esquire.
Vincent Potter.
Sir Gilbert Pickering.
John Weaver Esquire.
John Lenthall Esquire.
Sir Edward Baynton.
John Corbet Esquire.
Thomas Blunt Esquire.
Thomas Boone Esquire.
Augustine Gorland Esquire.
Augustine Skinner Esquire.
John Dickswell Esquire.
Colonell George Fleadwood.
Simon Maine Esquire.
Colonell James Temple.
Colonell Thomas Wayte.
John Brown Esquire.
John Louwrey Esquire.

Mr. Bradshaw genaemt President.

Raden tot Assistenten van't Hof, om op te nemen de beschuldinge van den Koninck zijn

Doctor Dorislow.

Mr. Steele.

Mr. Aske.

Mr. Cooke.

Sergeant Danby Sergeant d'Armes.

Mr. Philips Clercq van't Hof.

Booden ende Deurwarders zyn dese

Mr. Walsford.

Mr. Radley.

Mr. Paine.

M. Powell.

Mr. Hul.

Ende Mr. King Uytroeper.

F I N I S.